

Biyo Etik Sorunlar ve Dinlerin Ötanazi ve İntihara Bakışı

Mehmet KALKAN¹

ÖZET:

Bioetik meseleler aslında bir anlamda modern hayatın getirdiği problemler olarak dinin karşısında veya yanında yer almaktadır. Gelişen teknoloji insan hayatı ile ilgili çok faydalı uygulamalar getirirse de bunların hepsi uzun vade de insanlık için hem yararlı olmayacaktır hem de birçok din bunlara zaten insan doğasına aykırı oldukları için karşı çıkmaktadırlar. Nedir bu konular bunlar gün geçtikçe artmalarına rağmen burada sadece genel anlamda ele almaya çalışacağız birkaç önemli gördüğümüz konudada dinlerin görüşlerine yer vermeye çalışacağız.

Bu meseleler kısaca sıralamak gerekirse **Kürtaj** (Abortion), suni gıda döllemesi (Genetically modified food), intihar (suicide), Tüp bebek (Artificial womb), otopsi, Kan plazma ticareti (Blood/blood plasma trade), sünnet (Circumcision), **Klonlama** (Cloning), DNA kaydı, insan bedenlerini dondurma, genetik ırksal şifreleme, **ötenazi** (Euthanasia) , gen terapisi, insan klonlama, **Homoseksüellik**, (Homosexuality), **Yaşam destek Üniteleri**, Kök Hücre Nakli, **Organ Nakli**, **intihar** (suicide) vb daha pek çok konu buraya yazılabilir.

Anahtar Kelimeler: Din, kültür, etik, tıp, toplum

Bioetik uzmanlarının çoğu Hıristiyan ve Yahudi dinine mensup kişilerdir. Son yıllarda İslam dinine mensup bazı kişilerde bu konular hakkında yazmaya başlamışlardır. Budistler ise daha çok yalnız organ nakli konusu üzerine odaklanmışlardır.

Ötenazi ve İntihar

¹ Mehmet KALKAN Yüksek Lisans Öğrencisi

Desteklenmiş intihar (Assisted Suicide) olarak ta adlandırılan ötenazi dünyada çeşitli şekillerde uygulanmakta ve bazı ülkelerde yasa ile yasaklanmış bazıları ise yasalar ile şekil verilmiştir. Çeşitli şekillerde uygulanmaktadır. Günümüzde dolaylı, direk, gönüllü, gönülsüz, gibi birkaç şekilde uygulanmaktadır. Ötenazi terimi Nazi Almanya'sında sakat ve zihinsel engellilerin sistematik bir şekilde öldürülmesi amacıyla [T-4 Euthanasia Programı](#)yla uygulanmıştır.

Ölüm dinlerin ilgilendiği en önemli konulardan birisidir. Bütün dinler ölüm ve ölmek istemeye çeşitli anlamlar ve açıklamalar getirmiştir: bütün dinler ölüm için insan tecrübesi içinde bir yere oturtmayı denemektedir. Bu yüzden bir kişi öldüğü zaman dinler ölen kişiyi hatırlatıcı dini ibadetler ve seremoniler şart koşmuşlardır. Dinler ölümlle yüzleşen kişiler için teselli ve anlam sağlamaktadır. Bu yüzden dinler insanoğlunun hayatındaki anlam arayışını canlılığı için ölümü anlamlandırmayı desteklemektedir. Ölüm sık sık gelecek olan ahiret hayatına hazırlığı destekleyen etkisinin yanında güçlü bir dini idrak sağlayan bir olay olarak ta görülmektedir. Bu yüzden ötenazi hakkında bütün inançların güçlü tepkileri şaşırtıcı değildir.

Tanrı Yasakladığı İçin: Hemen hemen bütün dinler hastalık veya sakatlık nedeniyle hassas olan kişilerin özel bakım ve korumaya gereksinimleri olduğunu ve münasip, adil bir ölümün ötenaziden daha iyi olduğunu vurgular. Dinler pek çok sebepten dolayı ötenaziye karşı çıkar. Neredeyse bütün dinler sahip oldukları kendi kutsal kitaplarında belirtilen aşkın bir tanrı anlayışına sahiptir ve O Tanrı “öldürmemelisin” demektedir. Bu genellikle “masum insanoğlunu öldürmemelisin” anlamında yorumlanmaktadır. Bu yüzden Tanrının egemenliğine bir saldırı olabilecek ve Tanrının İlahi düzenine aykırı olma anlamı taşıyan cinayet gibi ötenazi ve intiharda yasaklanmıştır.

İnsan Hayatı Kutsaldır: Tanrı yarattığı için insan hayatı kutsaldır. Öyleyse ne olursa olsun insan yaşamı korunmalı ve önem verilmelidir. Bu yüzden biz insan hayatını kısaltarak Tanrı'nın planına müdahale etmemeliyiz.

İnsanoğlu Tanrının yücelttiği tek varlıktır. Bu yüzden onun özel bir kıymeti ve ruhaniyeti vardır. Bu kıymet insanın dünyalık yaşamlarından gelmez. Bir can almak bu özel kıymeti ve ruhaniyeti ihlal etmektir. Bu ister kişinin kendi canı olsun isterse başkasının ya da herhangi birinin acı ve ıstırap ile kıvrandığı birinin canı olsun.

Hinduizm ve Budizm bu fani hayatı doğum, yaşam ölüm, tekrar aynı şeyin tekrarlandığı devam eden bir dairenin bir parçası olarak görür. Her varlığın nihai amacı bu daireden kurtulmak ve dolayısı ile varlık âleminden tamamen özgür olmaktır. Her hayat dairesinde ve ölüm ile insanoğlu nihai kurtuluşuna doğru giden süreci tamamlar. Nasıl yaşadıkları veya nasıl öldükleri gelecek hayatlarının ne olacağına etkili bir rol oylar ve kurtuluş seyahatinde yolunu aydınlatır. Hayatı kısaltarak bu süreci yöneten Karma yasasının kurallarını ihlal etmek ve kurtuluş seyahatine müdahale etmektir.

Ahimsa Prensibine göre: Hinduizm ve Budizm bütün yaşayan canlılara saygı duyar ve yaşayan bütün canlılara karşı zarar vermekten kaçınmayı öğütler. Bu yüzden bir insanı ölmeyi istese de öldürmek yasaktır.

Budizm'in Görüşü (ötenazi ve İntihar)

Budistler ötenazi hakkında açık bir yasaklama getirmeyen Buda'nın öğretileri ile aynı fikirde değildirler. Budistlerin çoğunluğu (hemen hemen hepsi) gönüllü olmayan ötenaziye karşıdır. Gönüllü ötenazi hakkındaki görüşleri ise çok net değildir. En genel tutum gönüllü ötenazi yanlıştır. Çünkü bu kişinin ruh halinin kötü olduğu anlamına gelir ve fiziksel acıya sebep olan zihinsel acıya kişinin kendisi izin vermektedir. Meditasyon ve ağrı kesici uyuşturucuların zihinsel ağrıyı dindirecek bir seviyeye insanı ulaştırması mümkündür. Bu nedenle artık ötenazi veya intihara etmeye gerek kalmaz. Budistler aynı zamanda birsinin hayatını sonlandırmasına yardım etmek hastanın ruh sağlığının muhtemelen daha kötüleşmesini sağlayacağını savunurlar. . Budizm zarar vermeme prensibine ve hayatı sonlandırmadan uzak durmaya büyük vurgu yapar. Kesin Budist Manastır Hukuku açıkça yasaklar. Dine mensup sıradan vatandaşlar Budist Şeriat Kanunlarına sahip değildirler. Son tahlilde eğer bir Budist ötenazi olayı içerisinde yer almışsa burada onlar için bir hüküm hatası yapıldığı söylenebilir.

Budistler ölümü bir geçiş veya tenasül, yeniden bedenleşme için bir basamak olarak görmektedirler. Hastalanan insanlar kendi karmalarındaki niteliklerine göre yeni bir hayatla tekrar doğacaklarına inanırlar. Bu durumda bazı problemler ortaya çıkmaktadır. Biz sonraki hayatımızda eğer olacaksa ne olacağını bilmiyoruz. Eğer gelecek hayatımız şimdi yaşadığımızdan daha kötü olacaksa hasta şimdilik sabredebilir. Şimdiki hayatı daha kötü bir hayat lehine yanlış bir düşünce gibi ötenaziye izin vermenin kısa faydacılığı ile kısaltmak

kesinlikle yanlış olacaktır. İkinci problemde yine hayatına son vererek karma prensibini ihlal edilmiş olmaktadır. Ve böylece **Karmik** denge hayatın kısaltılması ile değiştirilmektedir.

Budist rahiplerin tarihte pek çok kez intihar ettikleri görülmüştür. Bunun bir örneği de politik nedenlerden dolayı olsa da Vietnam savaşı sırasında olmuştur. İntihar Budistlere göre sadece içsel aydınlanmaya ulaşan kişiler için kabul edilmiştir. Rahiplerde bu aydınlanma halinde intihar etmişlerdir. Fakat rahipler dışındaki kişilerin kaçınması gerekmektedir ötenazi ve intihardan. Ayrıca Budist düşünce geleneğinde yer alan özellikle **Japon Samurái** geleneğinde görülen intihar tekniği **seppuku** ayini Budist aydınlanması ile alakalandırılsa da ötenazi ile çok yakından ilgilidir. Bu geleneğe göre de zihinsel ağırlardan kurtulamayan insan hayatına son verir.

Hinduiz'in Görüşü (ötenazi ve İntihar)

Hinduizmde Ötenazi ve intihar hakkında pek çok görüş vardır. Hinduların çoğunluğu bir doktorun hastasının ötenazi isteğini kabul etmemesi gerektiğini söyler çünkü bu ruh ve bedenin doğal ayrılma zamanında ayrılmamasına sebep olacaktır. Buda hem doktorun hem de hastanın KARMA'sına zarar verme ile sonuçlanacaktır. Bazı Hindular ötenaziye izin verilmemesi gerektiğine inanır çünkü öldürmek AHİMSA (zarar vermemek) prensibini ihlal etmektir. Bununla beraber bazı Hindular bir insanın ağırlı yaşamına son vererek ona yardım etmek iyi bir iş yapmaktır ve bu onların ahlaki sorumluluklarını tamamlamaktadır.

Hinduizm bu konu hakkında batılı filozofların doğru veya yanlış fikirleri ile fazla ilgilenmez. Hindular için inanç ve kültür birbirinden ayrılmazdır. Bu yüzden Hinduların özel kültürü içerisinde kabul ettikleri pek çok ahlaki hükümler dini hükümlerden daha fazla etki yapar. Bu ayırım görüldüğü kadar net bir ayırım değildir.

Hindular herkes için geçerli olmasa da pek çok kere Ruhun reenkarnasyon ile beden değiştirdiğine inanırlar. Ruhun nihai amacı **Mokşa** ya ulaşmak veya bu ölüm yeniden doğum dairesinden kurtuluştur.

Bir ruhun gelecek yaşamı onun önceki yaşamındaki iyi veya kötü hareketlerine göre Karma tarafından belirlenir. Bir ruh iyi işler yapmadan **Mokşa**'yı kazanamaz. Budizm'de olduğu

gibi **Ahimsa** Prensibi önemlidir. Hinduların Kutsal Şeriatı olan **Dharma** yaşlıların daha fazla koruma altına alınmasını emreder.

Öldürmek ister ötenazi olsun ister intihar veya cinayet kurtuluşa giden ruhun yolculuğunu engeller. Bundan sonraki hayatında ruh bedenleştiği zaman yaptığı şilde acı çekecektir. Çünkü aynı karma hala devam etmektedir.

Karma doktrinine göre bir insan ölmeden önce yaptığı iyi işler ile ruhunu kemale erdirmelidir. İdeal ölüm şuur açıkken olur ve bunun anlamı da müsekkin edici ilaçlar şuuru azaltırsa eğer bu problem olmaktadır. Kişinin son düşünceleri ruh göçü süreci için anlamlı olabilir bu yüzden ötenaziye seçmek kişinin bu ruh haline etki ederek reenkarnasyon sürecine etki edebilir.

Ötanazi hakkında iki Hindu görüşü vardır.

1. Bir insanın ağırlı yaşamına son vererek ona yardım etmek iyi bir iş yapmak ve böylece onların ahlaki sorumluluklarını tamamlamak.
2. Bir kişinin hayatına son vermeye yardım ederek acılarını dindirebiliriz ancak ölüm ve tekrar doğum dairesinde gelişen zamanlamayı bozmuş oluruz. Bunu yapmak kötü bir şeydir. Onlar ötenazi ile hastanın Karmasında yerleşen işgale müdahil olmuşlardır.
  - Aynı problem bir insanın yaşam destek üniteleri ile yaşatılması konusunda da karşımıza çıkmaktadır. Ancak yaşam destek üniteleri şifanın bir parçası olarak kabul edilerek olay çözülmüştür.

İntihar, (Prayopavesa) veya ölüm orucu ile kesin bir şekilde hayatına son vermek Hindu inancına göre kabul edilmektedir. Her ne kadar intihardan farklı olduğu düşünülse de bilinçli bir şekilde hayata son verme söz konusudur. Prayopavesa sadece arzularından kurtulmuş ihtiraslarını yok etmiş bu dünya hayatında hiçbir sorumluluğu kalmamış insanlar içindir. Bu gerçekten sadece yaşlı münzevi hayat yaşayan insanlar için uygundur. Bunun için çeşitli kurallar vardır. Öncelikle vücudun buna hazır olması gerekir. Topluma duyurulması şarttır. Bu oruç toplumsal düzen içerisinde yapılmalıdır. Sadece su içmesi gerekir.

Sihizm'in Görüşü (ötenazi ve intihar)

Sihler büyük ölçüde ahlak ilkelerini Guru Granth Sahib'in Kutsal kitaplarından ve öğretilerinden, Sih Ahlak Yasası'ndan (the Rehat Maryada) alırlar. Aynı zamanda Guruların düzenledikleri örneklerden ve Sih cemaatinin geçmişten gelen örf ve adetlerinden neşet eder.

Sihler Tanrı tarafından bir hediye olarak kendilerine verildiğine inandıkları yaşam'a büyük önem verirler. Sihlerin çoğunluğu ötenaziye karşıdır çünkü onarla göre doğum zamanın Tanrının elinde olduğu gibi ölümünde öyle olması gerekir.

Sih Gurular intiharı Tanrı'nın planına müdahale kabul ettikleri için reddederler. İstirap karmanın hâkimiyetinin bir parçasıdır ve İnsanoğlu onu yalnız şikâyetsiz kabul etmenin yanında Karmanın ona sunduğu en güzel davranış gibi hareket etmelidir.

Aynı zamanda Sihler kendileri ve diğer din mensuplarının hepsini bir arada dikkate alarak bir bütün halinde düşünürler. Ve hayatı sonlandırmak ile ölümcül bir haldeki hastanın yapay destekle hayatının uzatılmaması arasında bir ayrım yapılmasını uygun görürler.

Yahudiliğin Görüşü (ötenazi ve İntihar)

Yahudi geleneğine göre insan hayatını koruma hayatın en üstün değerlerinden birisidir. Ve hayatı kısaltacak her şey (ötenazi veya intihar) yasaklanmıştır. Çünkü Yahudi Şeriatında insan hayatı Tanrıya ait olduğu, Tanrı tarafından onlara verildiği için kutsal sayılmıştır. Bütün insanlar Tanrı'nın İmajı ile yaratılmışlardır. Bu anlayışı Hıristiyanlıkta da görebiliriz.

Yahudi Şeriatına göre ötenazi yasaktır ve bu cinayet gibi addedilir. Bu kural kesin kabul edilmektedir ve istisna teşkil edecek bir durum söz konusu olmadığını vurgularlar hasta olan kişi istese de istemese durum değişmez. Hayatı herhangi bir şekilde kısaltarak belki çok uzun sürecek bir hayatı bitirerek ölümü getirmek yanlıştır çünkü insan hayatının her anı değer bakımından bütün hayata eşittir.

Eğer bir insanın ölmesine yetmiş iki saatten daha az kalmış ise ölümünü çabuklaştıracak her türlü hareket yasaklanmıştır. Yahudi hukukuna göre doktorlar ve hastaların yaşamı korumak görevleridir. Bir doktor hastasını kurtaracak her şeyi hasta istemese bile yapmalıdır. Fakat bu meselenin sonu değildir. Hasta tamamen ölümcül derecede ise doktor bazı haklara sahip olmasına rağmen hastanın ölümünü hızlandıracak hiçbir şey yapamaz.

Eğer hastanın ölüm anında canı bedeninden ayrılmıyorsa doktor ölümüm gerçekleşmesi için hastayı bundan engelleyen şeylerden kurtarmalıdır. Yani hasta normal şekliyle ölümü geldiği halde ölmüyorsa hasta bu acıdan kurtarılmak için bağlı olduğu destek ünitesi vs. den çıkarılmalıdır. Yahudi Şeriatı bu tür şeylere izin vermektedir. İnsanoğlunun kendini öldürmeye hakkı yoktur ister intihar yoluyla olsun ister ötenazi sırasında şuuru açık olsa da ölümü hızlandıracak hareketler yasaklanmıştır.

Talmut da geçen bir kıssada bir rabbi (Rabbi Chanina ben Teradion) Romalılar tarafından canlı canlı yakılır. Onun öğrencileri de çok acı çektiğini görüp ağzını açarak alevlerin nefesine karışmasını istemişler fakat o onlara “bana bu ruhu verenin onu alması benim kendime zarar vermemden daha iyidir.” Şeklinde karşılık vermiştir. Böylece Yahudi Şeriatına göre birisinin ölmesine yardım etmekte yasaklanmıştır ta ki o kişi Yahudi Şeriatını yıkmaya kalkana kadar.

Yahudi Ötenazi ve intihar yasağının Kutsal Kitap’a (Hakimler 9:53-54) dayandığını söyleseler de bu anlamda kesin hiçbir hüküm yoktur. Fakat yapılan zorlama yorumlar ile çıkarılan hükümler sonucunda bu icthatlar çıkarılmıştır ki bu hükümler dahi kesin bir nitelik arzmemektedir.

Hıristiyan Görüşü (ötenazi ve İntihar)

Genelde Hıristiyanlar ötenaziye karşıdır. Tartışma genlikle hayatın Tanrı tarafından verildiği inancında ve İnsanoğlunun Tanrının tezahürü olduğu konusunda odaklanmaktadır. Bazı kiliseler aynı zamanda doğal yaşam ve ölüm sürecine karışmamanın önemine vurgu yaparlar. *Eğer kasıtlı yapılıyorsa Ötenazi Tanrının İlahi yarasını şiddetli bir şekilde gömmektir. Ve ahlaki manada bir insanın öldürülmesi kabul edilemezdir.*

Papa John Paul II: Evangelium Vitae, (Hayatın İncili) 1995.

Katolik Kilisesine göre ötenazi ahlaken yanlıştır. Bu hüküm on emirde yer alan “öldürmeyeceksin” emrinden kesin ve değişmez bir şekilde yorumlanmıştır. Katolik Kilisesi insanın ölmek hakkının olduğuna kesinlikle karşıdır. İnsanoğlu hareketlerinde hürdür fakat bu hürriyet ona kendini öldürme hakkı vermez.

Ötenazi ve intihar her ikisi de Tanrı’nın bizim hayatımız ve ölümümüz üzerindeki kesin egemenliğini reddetmek demektir. Kilise her insanın yaşamının dünyada Tanrı’nın bir tezahürü,

yüceliğinin izi ve de tecellisinin bir simgesi olduğuna inanır. *“Hayat Tanrının kendisinden ve yaratıcılığından paylaşarak insana sunduğu bir hediyedir.”* Bir insanı öldürmek ahlaken yanlıştır. Aynı şekilde buna yardımcı olmakta yanlış bir davranıştır. Doğru davranış başkasını acılarını paylaşmaktır ki bu bizim acısını dindiremediğimiz o kişiyi öldürmez. *Pope John Paul II: Evangelium Vitae, 1995* Bütün canlıların yaşamı tanrı tarafından verilmiştir. Doğum ve ölüm Tanrı'nın yarattığı yaşam sürecinin bir devamıdır. Hiçbir insanoğlu masum bir insanın o bu nu istese dahi canını almaya yetki sahibi değildir.

İslam'ın Görüşü (ötenazi ve İntihar)

“Haklı bir sebep olmadıkça, Allah'ın öldürülmesini haram kıldığı canı öldürmeyin. Kim haksız yere öldürülürse, biz onun velisine bir yetki verdik. O da öldürmede aşırı gitmesin. Çünkü ona (dinin kendisine verdiği yetki ile) yardım olunmuştur.” (İsra Suresi 17.33)

*“Bunun içindir ki, İsrail oğulları'na: **“Kim, bir cana kıymayan veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayan bir nefsi öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir nefsin yaşamasına sebep olursa, bütün insanları yaşatmış gibi olur”** hükmünü yazdık (farz kıldık). Şüphesiz ki onlara peygamberlerimiz açık delillerle geldiler. Yine de bundan sonra onların birçoğu yeryüzünde aşırı gitmektedirler.”* (Maide Suresi 5.32)

*“Eğer Allah insanları zulümleri yüzünden hesaba çekseydi, yeryüzünde kimıldayan tek canlı bırakmazdı. **Fakat Allah onları, belli bir vakte kadar erteler. Müddetleri (ecelleri) geldiği zaman, onu ne bir saat erteleyebilirler, ne de öne alabilirler.**”* (Nahl Suresi 16.61)

“Allah'ın izni olmadıkça hiçbir kimseye ölmek yoktur. (Ölüm) belirli bir süreye göre yazılmıştır. Kim dünya menfaatini dilerse, kendisine ondan veririz. Kim de ahiret sevabını isterse ona da ondan veririz. Biz şükredenleri mükâfatlandıracağız.” (Ali İmran Suresi 3.145)

*“Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin. Ancak kendi rızanızla yaptığınız ticaretle yemeniz helaldir. **Birbirinizin canına kıymayın.** Şüphesiz Allah, size karşı çok merhametlidir.”* (Nisa Suresi 4.29)

Hz. Ebu Hureyre (rah) anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: *“Kim kendisini dağdan atarak intihar ederse o cehennemlik olur. Orada ebedî olarak kendini dağdan*

atar. Kim zehir içerek intihar ederse, cehennem ateşinin içinde elinde zehir olduğu halde ebedi olarak ondan içer. Kim de kendisine demir saplayarak intihar ederse, cehennemde ebedi olarak o demiri karnına saplar." (Buhari, Tıbb 56; Müslim, İman 175, (109))

Kürtaj (Abortion)

Budizm

Buda bilinçli bir şekilde hayatı öldürmeye karşı çıkmıştır ve bunu ıstıraba sebep olacak bir davranış olarak görmüştür. Budistlere göre yaşam doğumdan önce başlamaktadır ve çoğunlukla kürtaj yeni doğan çocuğu öldürmeyle aynı derecede kabul edilir.

Hıristiyanlık

İlk dönemlerden beri kürtaj ayıplanan bir mesele olarak kabul edilmiştir. Bu yasaklama Birinci yüzyılda Mısır ve Suriye’de yazılan Kilise yazıları (Didache)’na kadar geri gider.

...cinayet, zina oğlancılık veya hırsızlığı yapma. Büyü sihir, kürtaj ve yeni doğmuş çocukları öldürme suçlarını yapma...

İkinci yüzyılda bir aşırı selefti Hıristiyan olan **Tertullian** Hıristiyanlığı insan kurban etme ayini suçlamasından kurtarmak için yazıları ile savunma yapar.

...Biz insanların uyuşturucu içerek çocuklarını kürtaj yapmalarını bile cinayet sayarken ve kürtajı Tanrı katında insan öldürme gibi hesap vereceğini söylerken nasıl bir insanı öldürebiliriz...

Katolik Kilisesine göre Hıristiyanlık birinci yüzyıldaki Didache’den Papa Paul VI (Humanae Vitae) ve Papa II John Paul’un Evangelium Vitae’sine kadar hepsi Kutsal Kitab’a dayanarak kürtajı yasaklamışlardır. Sadece farklı bir uygulama Papa Gregory XIV döneminde hamilelik dönemine göre kürtaj hakkında hüküm verilmiştir. Fakat genel kabul kürtaj yapan kişinin Hıristiyan kilisesi yasasına (Canon Law) göre afroz edilmesi şeklindedir. Yani Katolik Kilise cemaatine bir rahip huzurunda günahlarını itiraf edip tövbe ederek ve bağışta bulunarak dönebilir. Aynı zamanda kilise direk ve dolaylı kürtaj ayırımı yapar yani eğer annenin hayatı

tehlikede ise o zaman önceli annenin hayatındadır ve kürtaj yapılarak annenin hayatını kurtarılması gerekir. İkinci Vatikan Konsili'nden sonra kürtaj kabul edilmez bir suç olarak kabul edilmiştir.

Ortodokslar da genel anlamda Katoliklerin görüşünü paylaşmaktadırlar. Kürtaj can almaktan başka bir şey değildir. Günümüzde pek çok Ortodoks Rahip ötenazi ve insan klonlama gibi sebepler ile insan yaşamının değerini yerlere serdiklerine vurgu yapmaktadır.

Protestan kiliselerin kürtaj hakkındaki görüşleri oldukça çok çeşitlidir. Evangelik ve Fundamentalist kiliseler özellikle Amerika'da kürtaja karşıdırlar. Ana çizgideki Protestan kiliseler kadın ve çocuğun hayatlarının aynı seviyede değerli olduğunun düşünülmesini ve bütünüyle kürtajın yasaklanmasını istemektedir. Fakat bazıları da tecavüz ve akraba ile ilişki sonucu olan yada Annenin yada çocuğun hayatı tehlikede ise bu gibi durumlarda kürtaj yapılmasını savunurlar. Mormonlar'da bu ikinci görüşü benimsemektedirler.

Hinduizm

Hinduizme göre kürtaj büyük bir suçtur ve en kötü günahlardan birisidir. Bu Hindu kültüründe tanımlanan altı çeşit cinayetten birisidir. Bu yüzden kürtaj ruhun Tanrıya doğru yolculuğunu şiddet yoluyla engellemektir. Hindu öğretisine göre ceninin yaşaması ve yaşamının korunması mükâfat ile ödüllendirilir. Geleneksel Hindu düşüncesine göre Ruh Embriyo oluşmaya başladığında reenkarne olur ve bedenle birleşir. Aynı şekilde Sihizm'de kürtaja karşıdır. Sih cemaatinde böyle yaygın bir tutum olmadığı için genel bir icma da oluşmamıştır.

Yahudilik

Yahudi geleneği hayatın kutsallığına duyarlı olduğu için talep edilse de kürtaja izin vermez. Fakat bazı durumlarda onaylanır. Bu Tora'dan çıkarılan bir hükümdür. Buda hamile kadının sağlık durumunu tehlikeye atmamak için yapılır. Yahudilikte cenin tam bir insan olarak kabul edilmez. Ve bir cenini öldürmek cinayet kabul edilmez. Kürtaj gerekli ise ilk kırk günden önce cenin daha su halinde iken yapılmalıdır. Bu görüşü Hristiyanlarda paylaşmaktadırlar. Mişna (ohalot 7:6) açıkça şöyle der: "eğer hamilelik annenin hayatını tehlikeye düşürecek ise cenin kürtaj ile alınabilir. Fakat bazı itirazlar yapılmıştır daha sonraları bu görüşe şöyle ki öncelikle

kürtajı savunmak için annenin tehlikede olduğunu savunma tanımı her şey olabilir ve Ruhun beden ile birleştiği zamanı kim bilebilir? Gibi sorular gündeme gelmiştir.

Ortodoks Yahudilikte kürtaj onaylanmaz ve her çeşidi yasaklanmıştır. Fakat metabolik bir hastalık söz konusu ise kürtaj olabilir düşüncesi ortaya atılmış bu da 2005 yılında reddedilmiştir. Tecavüz vs. de kürtaj için gerekçe olamaz ve yalnız annenin hayati tehlikesi var ise izin verilebilir.

İslam

İslam genel olarak kürtajı yasaklamıştır. Sadece annenin hayatı ciddi tehlikede ise izin verilmiştir. Bu muhtemel hayatı yıkmak olarak görülmüştür.

SONUÇ:

Her gün, savaşlar, “doğal” afetler, salgın hastalıklar ve açlık sonucu; önemli bir kısmı çocuklar olmak üzere onbinlerce insanın öldüğü dünyada; doğal biçimde ölümden söz etmenin manasızlığı ortadayken; kimsenin ötanazi tartışmalarında “yaşam hakkının kutsallığı” ya da “yaşam hakkının dokunulmazlığı” tezleriyle “doğal ölüm”ü savunamayacağı; savunsa bile inandırıcı olamayacağı ortadadır.

Dinler genel olarak gerek ötanaziye, gerek intihara en azndan mesafeli olarak yaklaşımlardır. Pek doğal olarak dinlerden kaynak alan etik evrensel ilkeler açısından da sıcak bakılan olgular değildir.

KAYNAKÇA:

Özkan, Yakup; **Dinlerde İntihar, Şehitlik Ve Ötanazi**, Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi **2. Sayısı** (12/2016)

Altay, Gül; **Nitelikli Yaam Hakk İçin, Ötanazi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,

http://openaccess.bilgi.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11411/82/Altay_Nitelikli%20ya%C5%9Fam%20hakk%C4%B1_2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y